

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ด้านการจัดการความรู้ทางการเงินและการบัญชีเพื่อพัฒนาการผลิตเห็ดและผักปลอดสารพิษ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตของกลุ่มธุรกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อน และพัฒนาธุรกิจชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสำรวจ ออกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม จากประชากร คือ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ.เชียงใหม่ จำนวน 75 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างที่อาศัยดุลยพินิจของผู้เก็บข้อมูลเป็นหลัก คือ เก็บข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 43 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือหลักในการวิจัย 7 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. การจัดโครงการ “เวทีชาวบ้านเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของชุมชนด้านการเงิน” จัดขึ้นโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ สมาชิกเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ได้ทบทวนรูปแบบ ปัญหา และความต้องการด้านการบริหารการเงินแบบมีส่วนร่วมที่กลุ่มได้ดำเนินการมาว่าเป็นอย่างไร และต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านการเงินอย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยจะได้นำมาประกอบการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านการเงินให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มต่อไป
2. การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การบริหารการเงิน” เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านการเงินให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม

3. การจัดโครงการ “เวทีชาวบ้านเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของชุมชนด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง” จัดขึ้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ สมาชิกเกษตรกรกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่บ้านเจดีย์แม่ครัว หมู่ 3 ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ได้ทบทวนรูปแบบ ปัญหา และความต้องการด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียงที่กลุ่มได้ดำเนินการมาว่าเป็นอย่างไร และต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยจะได้นำมาประกอบการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่มต่อไป

4. การจัดโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาด้านการบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม

5. โครงการติดตามผลด้านการเงิน การบัญชีครัวเรือน การบัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อติดตามความก้าวหน้าหลังจากการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น เพื่อรับทราบปัญหา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งพัฒนารูปแบบการบริหารการเงิน การบัญชีครัวเรือน การบัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง ของกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม

6. แบบสอบถาม การบันทึกบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ.เชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ และเพศ โดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในระดับการวัดแบบนามกำหนด (Nominal Scales)

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุน และเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสอบถามที่มีข้อคำถามปลายเปิด โดยกำหนดค่าเป็นตัวเลขในระดับการวัดแบบนามกำหนด (Nominal Scales)

7. แบบสัมภาษณ์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่ อ. สันทราย จ.เชียงใหม่ โดยจะสัมภาษณ์ในประเด็นเหตุผลที่บันทึกหรือไม่บันทึกบัญชี และประโยชน์ที่ได้รับจากการบันทึกบัญชี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบข้อมูลที่กำหนดไว้ โดยมีวิธีการการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทของชุมชน คณะนักวิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ จากการรวบรวมจากเอกสาร ได้แก่ เอกสารของกลุ่มเกษตรกรที่รวมตัวกันในชุมชน เอกสารขององค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค และสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม เป็นต้น
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนปฏิบัติงานของโครงการ จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตการมีส่วนร่วม และการจัดกิจกรรมกลุ่ม
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินและการบัญชีจากผู้เข้าร่วมโครงการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ และค่าเฉลี่ย เป็นต้น

แบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนประโยชน์และการปฏิบัติตามแนววิถีเศรษฐกิจพอเพียง คือ

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์ที่ใช้แปลความหมายของประโยชน์และการปฏิบัติตามแนววิถีเศรษฐกิจพอเพียง คือ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51–5.00	มีประโยชน์และการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51–4.50	มีประโยชน์และการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51–3.50	มีประโยชน์และการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51–2.50	มีประโยชน์และการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00–1.50	มีประโยชน์และการปฏิบัติน้อยที่สุด

ส่วนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การจัดหมวดหมู่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เชื่อมโยง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง และการวิเคราะห์ขั้นตอน เป็นต้น

ขอบเขตของโครงการ

พื้นที่ในการดำเนินการวิจัย คือ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ บ้านเจดีย์แม่ครัว ต.แม่แฝกใหม่
อ. สันทราย จ.เชียงใหม่

ระยะเวลาทำการวิจัย

ระยะเวลาในการทำวิจัย 12 เดือน (ตุลาคม 2551 ถึง กันยายน 2552)

แผนการดำเนินงานโครงการวิจัย

กิจกรรม	ระยะเวลา												
	พ.ศ. 2551					พ.ศ. 2552							
	ตค	พย	ธค	มค.	กพ	มีค	เม.ย	พค	มิย	กค	สค	กย	
1. ศึกษาสภาพ และศักยภาพด้านการเงิน	☒												
2. ศึกษาสภาพ และศักยภาพด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง	☒												
3. จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในด้านการเงิน		☒											
4. จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในด้านการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง		☒											
5. ฝึกอบรมการบริหารการเงิน		☒											
6. ฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการบัญชีและเศรษฐกิจพอเพียง			☒										
7. พัฒนารูปแบบการบริหารการเงินแบบมีส่วนร่วม						☒	☒						
8. พัฒนารูปแบบการบัญชีตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแบบมีส่วนร่วม						☒	☒						
9. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของทุกฝ่าย									☒	☒			

กิจกรรม	ระยะเวลา											
	พ.ศ. 2551			พ.ศ. 2552								
	ตค	พย	ธค	มค.	กพ	มีค	เม.ย	พค	มิย	กค	สค	กย
10. สังเคราะห์และถอดบทเรียนการดำเนินโครงการ										☒		
11. เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยสู่ท้องถิ่น										☒		
12. นำเสนอผลการดำเนินโครงการ											☒	
13. จัดทำรายงาน/บทเรียนผลการติดตามประเมินผลโครงการฉบับสมบูรณ์												☒